

**POLITECHNIKA
GDAŃSKA**

WYDZIAŁ ARCHITEKTURY

WFOŚiGW
w Gdańsku

Gdańsk, 2018-04-23

Dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska, prof. nadzw. PG
Wydział Architektury
Politechnika Gdańska

Sprawozdanie z debaty naukowej

Ochrona krajobrazu w ocenach oddziaływania na środowisko w świetle współczesnych uwarunkowań prawno-metodologicznych

projekt nr RV-4/2018 finansowany przez WFOŚiGW w Gdańsku

W dniu 20 kwietnia 2018 r., w godzinach 11.15-15.45 przeprowadzona została na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej debata naukowa na temat ochrony krajobrazu w ocenach oddziaływania na środowisko w świetle współczesnych uwarunkowań prawno-metodologicznych, finalizująca projekt badawczy finansowany przez WFOŚiGW w Gdańsku.

Debata spotkała się z wielkim zainteresowaniem podjętą tematyką. Uczestniczyło w niej 110 osób z wielu instytucji i urzędów administracji publicznej, m.in.: z Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego UMWP, z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, w tym z Wydziału Ocen Oddziaływania na Środowisko, z Wydziału Organizacyjnego oraz Informacji o Środowisku i Wydziału Zagospodarowania Przestrzennego RDOŚ w Gdańsku, z Biura Planowania Przestrzennego Miasta Gdyni, z Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku, z Referatu Ocen Środowiskowych Wydziału Środowiska Urzędu Miasta Gdyni, z Wydziału Ochrony Środowiska Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku, z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Zespołu ds. przyrody Departamentu Środowiska i Rolnictwa, ze Stacji Ornitologicznej MiłZ PAN, z Działu Inwestycji i Remontów Centrum Hewelianum, Jednostki Budżetowej Gdańska, z Pomorskiego Biura Planowania Regionalnego Gdańsk, z Wydziału Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Wejherowie, z PBPR - Zespołu Osadnictwa i Dziedzictwa Kulturowego. Uczestniczyli również przedstawiciele parków krajobrazowych i narodowych w woj. pomorskim (Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w Słupsku, Parku Narodowego „Bory Tucholskie”, Zaborskiego Parku Krajobrazowego, Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, Słowińskiego Parku Narodowego, Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”), oraz przedstawiciele uczelni wyższych: Instytutu Geografii i Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, Wyższej Szkoły

Ekologii i Zarządzania w Warszawie, towarzystw zawodowych (Towarzystwa Urbanistów Polskich), ruchów ekologicznych (Polskiego Klubu Ekologicznego). W debacie uczestniczyło też wielu przedstawicieli sektora prywatnego, rozmaitych biur konsultingowych z woj. Pomorskiego. Liczną grupę stanowili studenci wydziałów Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Gdańskiego i Politechniki Gdańskiej.

Zaproszeni prelegenci z kilku uczelni wyższych w kraju (Politechnika Gdańska, Politechnika Krakowska, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Sopotcka Szkoła Wyższa) wygłosili wykłady zapowiedziane w programie. Omówili różne występujące w Polsce pojęcia krajobrazu, w rozumieniu geograficzno-przyrodniczym oraz fizjonomicznym, typowym dla architektów. Udowodnili potrzebę wdrażania skutecznych działań na rzecz ochrony krajobrazu, wykazując systemowo jego zaszłe, bieżące i potencjalne zniszczenia (w tym zagrożenia krajobrazów Obszarów Natura 2000). Zaprezentowali aktualne, istniejące w Polsce i na świecie procedury dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazu w Ocenach Oddziaływania na Środowisko pod względem teoretyczno-metodologicznym, oraz porównali je pod kątem podobieństw i różnic. Został szczegółowo przedstawiony polski system prawny odnoszący się do ochrony krajobrazu w procedurach ocen środowiskowych, w tym w szczególności dotyczący ochrony krajobrazów Obszarów Natura 2000. Omówiono rozmaite narzędzia informatyczne najnowszych generacji (GIS, wizualizacje komputerowe, badanie chłonności widokowej krajobrazu ...), służące podniesieniu efektywności prognozowania skutków w krajobrazie, głównie w ujęciu fizjonomicznym. Zaprezentowano wybrane przypadki z praktyki. Obradom towarzyszyły dyskusje w ramach których zadawano pytania, na które prelegenci udzielali odpowiedzi oraz wygłaszano komentarze.

Przygotowane prezentacje:

1. Dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska, prof. nadzw. PG, Katedra Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej – **Wprowadzenie do debaty naukowej. Cel, plan, oczekiwane efekty. Zagrożenia i ochrona krajobrazu w OOS w Polsce.**
2. Dr hab. Mariusz Kistowski, prof. UG, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Geografii, Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, Uniwersytet Gdański – **Rozumienie krajobrazu w oczach geografa/przyrodnika.**
3. Dr hab. inż. arch. Bogna Lipińska, prof. SSW, Sopotcka Szkoła Wyższa – **Rozumienie krajobrazu w oczach architekta.**
4. Dr hab. Mariusz Kistowski, prof. UG, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Geografii, Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, Uniwersytet Gdański – **Zagrożenia krajobrazu w ujęciu geograficzno- przyrodniczym, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000.**
5. Dr hab. inż. arch. Anna Górka, prof. nadzw. PG – **Zagrożenia krajobrazu wiejskiego w ujęciu przestrzenno-fizjonomicznym.**
6. R. pr. Michał Behnke, Kancelaria Radców Prawnych "CIC" – **Ochrona krajobrazu w ocenach oddziaływania na środowisko - uwarunkowania prawne.**
7. R. pr. Michał Behnke, Kancelaria Radców Prawnych "CIC" – **Ochrona krajobrazu obszarów Natura 2000 - uwarunkowania prawne.**
8. Dr inż. arch. Magdalena Rembeza, adiunkt, Katedra Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej – **Ochrona krajobrazu miejskiego w świetle tzw. „ustawy krajobrazowej”.**
9. Dr inż. Iwona Orzechowska-Szajda, Zakład Przyrodniczych Podstaw Kształtowania Krajobrazu, Instytut Architektury Krajobrazu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu – **Systemy ochrony krajobrazu w OOS w różnych krajach (amerykańskie,**

australijskie, kanadyjskie, angielskie). Ujęcie metodologiczne. Podobieństwa i różnice.

10. Dr inż. arch. Paweł Ozimek, Zakład Grafiki Komputerowej i Obliczeń Wysokiej Wydajności, Instytut Informatyki Politechniki Krakowskiej, **Doskonalenie systemów ochrony krajobrazu w Polsce – „Rekomendacje w zakresie prowadzenia analiz krajobrazowych na potrzeby wyznaczania stref ochrony krajobrazu”.**
11. Dr Wojciech Staszek, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Geografii, Katedra Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska, Uniwersytet Gdański – **Analizy GIS i wizualizacje komputerowe jako narzędzie badania skutków wizualnych w OOS – potencjał, ograniczenia, przykłady.**
12. Dr inż. arch. Agnieszka Ozimek, Zakład Kompozycji i Planowania krajobrazu, Instytut Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej, **Badanie chłonności widokowej krajobrazu przy użyciu modeli cyfrowych w procesie lokalizacji nowych inwestycji.**
13. Dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska, prof. nadzw. PG, Katedra Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej – **Zagrożenia i ochrona krajobrazu naturalnego w OOS. Przypadek obwodnicy Augustowa.**
14. Dr hab. inż. arch. Bogna Lipińska, prof. SSW, Sopotcka Szkoła Wyższa – **Zagrożenia i ochrona krajobrazu kulturowego w OOS. Przypadek planowanej elektrowni węglowej pod Pelplinem**
15. Dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska, prof. nadzw. PG, Katedra Urbanistyki i Planowania Regionalnego, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej – **Podsumowanie debaty.**

Teksty streszczające powyższe prezentacje zostały udostępnione dla wszystkich uczestników na stronie internetowej PG.

Główne wnioski z debaty wskazały na brak w polskiej rzeczywistości odpowiedniej ilości czasu i pieniędzy na przeprowadzanie rozbudowanych analiz, prognoz i ocen dotyczących krajobrazu w ramach OOS oraz na niedobór odpowiednich fachowców. Uznano, że temat ochrony krajobrazu jest zagadnieniem bardzo szerokim i wymaga dalszych badań naukowych oraz wdrażania dobrych wzorców w działaniach praktycznych, gdyż krajobraz jest zbyt często dobrem zapominanym i niedocenianym.

Liczny udział przedstawicieli wielu instytucji i firm dowodzi trafności wyboru tematyki debaty, która okazała się bardzo aktualna i wymagająca dyskusji, badań naukowych i propagowania związanej z nim wiedzy.

Duże zainteresowanie projektem i podsumowującą go debatą naukową pozwala mieć nadzieję na rozwój działań zmierzających do zahamowania procesów niszczenia krajobrazu, tak powszechnych w ostatnich dziesięcioleciach w Polsce, a nawet na próby naprawiania szkód i rekompensaty strat w krajobrazie. Potrzebne są jednak kontynuacja badań naukowych oraz dalsze działania praktyczne w tym kierunku przy wsparciu instytucji publicznych, obejmujące również edukację społeczeństwa, niezbędną aby osiągnąć sukces w zakresie ochrony krajobrazu.

Aleksandra Sas-Bojarska